

At være afhængig af hjælp til at trække vejret

Det er almindelig kendt, at det ved sygdom eller alvorlig tilskadekomst kan være nødvendigt at blive lagt i respirator på hospitalet. Færre tænker over, at det for mange mennesker er livsnødvendigt med en respirator, der kan sikre tilførslen af luft til lungerne - også når de befinder sig i eget hjem.

• Af Charlotte Søllner Hernø · csh@raskmagasinet.dk

Der findes to centre for tildeling af respiratorhjælp. Det ene, Respirationscenter Øst, er beliggende på Rigshospitalet, men det andet, Respirationscenter Vest, befinder sig på Århus Universitetshospital, Århus Sygehus. I Østdanmark bliver patienter opereret og får tildelt respirator på Rigshospitalet, men overflyttes dernæst til Glostrup Hospital, hvor tilvænning for brugeren og oplæring af et hjælpeteam finder sted.

Fakta!

Driftssikker respirator

Den respirator danske patienter sædvanligvis får, hedder PLV 100 og vejer 12,8 kg. Den bliver anvendt i store dele af verden som hjemmerespirator og den er meget driftssikker. På trods af apparatets mange knapper er det nemt at betjene. De fleste har respiratoren koblet til et batteri på kørestolen om dagen og når de skal ud af hjemmet. Respiratoren er også godkendt til flyrejser. En ny udgave af respiratoren er dog på trapperne.

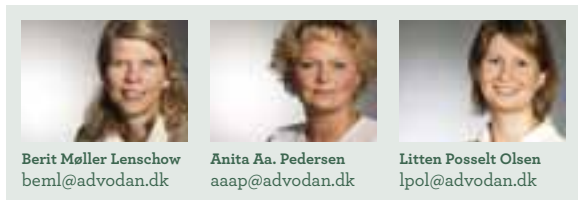
ER DU KOMMET TIL SKADE?

Vi tager hånd om din sag fra start til slut

I Erstatningsgruppen er vi specialister i erstatnings-sager og hjælper dig blandt andet med:

- Kontakt med forsikringsselskaber
- Valg af speciallæge
- Opgørelse af erstatningskrav
- Det kommunale forløb

Kontakt Erstatningsgruppen, så tager vi en **gratis** og uforpligtende gennemgang af din sag.

Berit Møller Lenschow
beml@advodan.dk

Anita Aa. Pedersen
aaap@advodan.dk

Litten Posselt Olsen
lpol@advodan.dk

ADVODAN Brørup

Tlf.: 7538 1577 • www.erstatningsgruppen.dk

ADVODAN

- et netværk til forskel

Ved undersøgelsen på det pågældende respirationscenter konstateres det indledningsvist, om der kan ske en afhjælpning for den enkelte person, som har besvær med vejtrækningen, enten ved hjælp af en maske eller med en respirator. Nogle behøver kun hjælp til at trække vejret om natten, mens andre har brug for respirator i døgnets 24 timer.

Der er flere årsager til, at behovet opstår. Der kan være tale om et behov, der er medfødt, eller der kan være tale om en nedbrydende sygdom som fx sklerose, ALS, postpolio, muskelsvind og lignende. Også for personer, der har været udsat for ulykkestilfælde som fx bilulykker, kan der opstå et behov for hjælp til vejtrækningen.

I de lettere tilfælde kan brugeren nøjes med en maske, der anvendes om natten og er tilsluttet en maskine, der tilfører den mængde luft, der er målt behov for på Rigshospitalet. Maskinen sørger for, at der kommer en større mængde ilt til brugeren i løbet af natten, så brugeren kan være 'fuldt opladet' til aktiviteter i dagtimerne. Med tiden bliver det dog for nogle nødvendigt at gå over til den mere permanente løsning, som respiratoren er, fordi sygdom og generel svækkelse fortsætter med at nedbryde muskler og andre organer, som er nødvendige for vejtrækningen.

I de lettere tilfælde kan brugeren nøjes med en maske, der anvendes om natten og er tilsluttet en iltningmaskine.

Tilvænning og genoptræning efter tildeling af maske eller respirator

Når man er kommet gennem nåleøjet og har fået tildelt enten en maske eller en respirator, begynder en længere periode med tilvænning til udstyret og for nogles vedkommende også genoptræning af vejtrækningen. For maskebrugere der fx kun anvender masken om natten, er der primært tale om en kort tilvænning til at sove med masken over næse eller en fuld maske, der dækker

Fakta!

Respiratorbehandling via trakeostomi

Patienter som lider af forskellige former for fx muskelsvind eller nedsat muskelkraft, kan på et tidspunkt få brug for respiratorbehandling via en trakeostomi.

En trakeostomi er en mindre operation, hvor der laves et hul ind til luftrøret i halsen. Til hullet fæstnes en trakeostomitube, som er et kort, blødt plastkrør. Begge dele sker under fuld bedøvelse. Respiratoren tilsluttes tuben, som sidder permanent på halsen. Umiddelbart efter operationen har man ikke luft til at kunne tale. Men så snart det kan lade sig gøre, sørges der for, at der kommer luft fra respiratoren op forbi stemmebåndene, så man kan tale igen. Det kræver lidt tilvænning, men ofte bliver stemmekraften bedre end før operationen.

Fakta!

VIPprivat Omsorg

For at man som respiratorbruger skal kunne være i sit eget hjem er det nødvendigt med hjælpere. I Region Sjælland står VIPprivat Omsorg i døgn drift for ventilatoropgaver og respiratorisk hjælp i brugernes hjem. VIPprivat Omsorg vandt – med firmaet VIPviker – Region Sjællands udbudsrunde pr. 1. januar 2010 for de næste 3-4 år. VIPprivat Omsorg har således professionelle teams bestående af sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter samt andre, der er specifikt oplært til at være hjælpere for respiratorbrugere og som alle er vant til at arbejde med de specielle vilkår, der er ved at komme i private hjem.

VIPprivat Omsorg bygger på mange års erfaring og ifølge administrerende direktør Flemming Paridon Brüggemann, opererer man i Region Sjælland – på Lolland, på Falster og over hele Sjælland. Direktør Ida Paridon der er uddannet sygeplejerske, tilføjer, at selskabet også løser andre opgaver indenfor sygepleje i eget hjem, fx til handicappede. Læs mere på www.vipprivatomsorg.dk

næse og mund. Det sker gennem et kort ophold på centret et par dage, hvor masken tilpasses og hjælpe teamet oplæres. Efterfølgende kan brugeren hjemsendes med udstyret.

For respiratorbrugere er der naturligt nok tale om en længere tilvænningsperiode, da det at få respirator er forbundet med et kirurgisk indgreb. Det tager også tid at lære maskinen at kende og at kunne betjene den. Endelig er brugerens helbred typisk også

svækket og har været det i en periode, hvilket er årsagen til, at der tildeles respiratorbehandling. Det betyder, at opholdet på respirationscentret bliver af længere varighed, og blandt andet bruges til, at hjælpe teamet på 6 til 10 hjælpere, oplæres. Ofte er brugeren indlagt i mellem 6 og 8 uger, før der er mulighed for at komme hjem.

Inden hjemsendelse kan foretages, skal det desuden sikres, at der er mulighed for at fortsætte behandlingen i hjemmet på en forsvarlig måde og boligen skal gennemgås for at se, om der er tilstrækkelig god mulighed for at have apparatur samt

hjælpemidler, fx lift og specialseng stående. Ofte er behovet for en respirator udsprunget af en krævende sygdom, og en del af hjælpe midlerne findes så allerede i hjemmet. I modsat fald afventer respiratorbrugeren, at de nødvendige hjælpe midler bliver installeret, inden hjemsendelse kan ske. Der vil ved hjemsendelsen altid være hjælpere med fra det hold af hjælpere, der er oplært på hospitalet sammen med den enkelte respiratorbruger.

Hjemsendt til eget hjem, men tilværelsen bliver ikke helt som tidligere

Når respiratorbrugeren er kommet tilbage til sit eget hjem, fortsætter hjælpen fra det hold af hjælpere, der er oplært på hospitalet. Det er typisk en opgave med døgndækning og der arbejdes i to eller tre skiftehold. Det er en stor omvæltning for en ny respiratorbruger at have personer omkring sig hele tiden. Derfor er det hjælperens fornemste opgave at være 'usynlig' det ene øjeblik og samtidig kunne træde til i det øjeblik, der opstår et behov for hjælp. Det er en meget speciel balance, som det i begyndelsen ofte er svært at administrere for både respiratorbru-

geren og hjælperne. Da der er tale om mange timer, hvor hjælper og respiratorbruger skal være sammen, er det meget vigtigt, at kemien mellem hjælper og respiratorbruger passer sammen.

Hjælperne har ikke noget speciel baggrund, da opgaven i langt de fleste tilfælde kan løses med ikke sundhedsfaglærte hjælpere. Men hjælperne har ved opholdet på hospitalet fået den nødvendige indsigt og oplæring i, hvad der skal til, for at respiratoren fungerer og hvad der skal til for at være hjælper for en respiratorbruger, så hverdagen kan blive så nem som muligt, trods sygdom og anvendelse af respirator. Denne oplæring er det eneste egentlige krav, der stilles til, at hjælperne kan løse opgaven.

Hjælpen består primært i at overvåge respiratoren og hjælpe i det omfang, der opstår problemer med den, ligesom rengøring af slanger og andet tilbehør naturligvis indgår i opgaven. Ofte aftales enkelte yderligere opgaver, som er med til at lette hverdagen for respiratorbrugeren og nogle gange løses også egentlige plejeopgaver, som så kan aflaste hjemmeplejen.

Kontrol på respirationscentret – en tilbagevendende begivenhed

En respiratorbruger er også efter hjemsendelsen tilknyttet Respirationscenter Øst eller Vest. Her indkaldes der til regelmæssige kontrolbesøg, da fx en forværring i sygdommen kan medføre, at respiratoren skal indstilles anderledes.

Kontrolbesøgene klares ofte på under en dag og hjælperen, der er på vagt den pågældende dag, tager med respiratorbrugeren til kontrolbesøget. Respirationscenteret er også den enhed, der tager sig af akut opståede problemer. Hvis en maskine bryder ned eller det ser ud til, at respiratoren ikke giver den fornødne hjælp til respiratorbrugeren, så kontakter hjælperne personalet på respirationscenteret, der vejleder og rådgiver om mulige rettelser af fejlene. I andre tilfælde kommer respiratorbrugeren på akut besøg på respirationscentret for afhjælpning eller fx omskitning af maskinen.

Foto: Scandinavian Stock Photo.

En maske er mindre generende og brugeren kan vænne sig til den i løbet af få dage.

Fakta!

I løbet af det seneste år er 19 døde, mens de stod på venteliste til undersøgelse på Respirationscenter Øst, for om de kunne få tildelt en respirator. Det oplyser den ansvarlige overlæge Michael Laub, der vurderer, at de pågældende patienters liv kunne være forlænget i flere år. Respirationscenteret har desværre ikke ressourcer eller kapacitet til at behandle dem i tide. Samtidig er fx VIPprivat Omsorg klar til med kort varsel at stille flere team, der kan hjælpe de brugere, der har fået tildelt respirator. Men denne hjælp kan først ydes, når patienten er undersøgt og har fået tildelt en respirator.

Har du - eller een du holder af problemer med alkohol eller medicin?

På Behandlingshjemmet Nordjylland får du en professionel og effektiv behandling

Telefon 98 91 17 07

Skuespiller Ole Thestrup

"Jeg er alkoholiker, men drikker ikke mere"

Den værdige og professionelle løsning på dit alkohol problem

BEHANDLINGSHJEMMET
NORDJYLLAND

www.behandlingshjemmet-nordjylland.dk